

مظہرے پول پیر فرید دے

Sabqi_baloch@yahoo.com , Sabqi.pk@gmail.com

خواجہ غلام فرید رحمة الله عليه

حضرت خواجہ غلام فرید سئیں دی ذات آستے کہیں تعارف دی لوڑتاں کائے
نی وت وی کجھ لکھن اپٹے کیتے خوشبختی سمجھینداں۔

سئیں بہوں وڈے عالم دین پہنچے ہوئے اللہ دے ولی اتے سرائیکی توں علاوہ ڈوجھیاں
کئی زبانیں دے منئے ہوئے شاعر ہن۔ خواجہ سئیں ہوریں اردو،
سندھی، فارسی، عربی، ہندی اتے پوربی اچ وی شاعری کیتی۔ ہیں سانگے خواجہ سئیں
کوں "بفت زبان شاعر" وی آکھیاویندے۔

انہیں اپٹے کلام نال دنیاں بھر دے انسانیں کوں بھرپی، محبت اتے وحدانیت دا سبق
سکھایا۔ سئیں کوں اپٹی دھرتی اتے وسیب نال ہک انوکھٹی محبت ہئی ہیں سانگے سئیں
دی شاعری دیاں پاڑاں وسیب دی تہذیب اتے ثقافت ءچ لتھیاں ہویاں نظر دئن۔ خواجہ
سئیں اپٹے کلام نال **روہ، روہی، تھل اتے دمان** دے محنتی، ڈکھ سڑے اتے دردیں
ماریے لوکیں دا دل ودھایا اتے روہ، روہی، تھل اتے دمان کوں جنت آکھیا۔

جَم پِل

خواجہ سئیں ۱۲۶۱ھ شعبان المعظم دے مہینے ءچ سہ شنبہ آلے ڈیہنہ خان پور دی
وستی چاچڑاں شریف ءچ وقت دے پہنچے ہوئے بزرگ حضرت محبوب الہی **خواجہ خدا**
بخش رحمة الله عليه دے گھر جمئے۔ ناں خورشید عالم رکھیا گیا بعد ءچ سئیں خواجہ
غلام فرید دے ناں مشہور تھئے۔ پلپن ءچ ای بزرگی آلیاں علامتاں نظر دیاں ہن
اپٹیں سینگیٹں ہالیں توں زیادہ سیائے ہن۔ اٹھ سال دی عمر ان ءچ قرآن شریف دے
حافظ بن گئے۔ قضا بہوں ڈاہڈھی ہوندی اے اٹھ سال دے ہی ہن کہ بابا سئیں وچھوڑا
ڈے کے اللہ کول پچ گئے۔ ول آپ دی ڈیکھ بھال اتے تربیت وڈے بھرا سئیں **خواجہ فخر**
جہاں رحمة الله عليه کیتی۔ سئیں بہوں گھٹ ویلھے ءچ عربی، فارسی اتے ڈوجھے کئی
علوم ءچ فارغ التحصیل تھئے۔ سئیں ہوریں اپٹے وڈے بھرا **خواجہ فخر جہاں رحمة الله**
عليه دے ہتھ بیعت وی ہن۔ دیوان فرید ءچ اپٹے مرشد دا ذکر ڈھگ ساریں جہیں تے
وڈے احترام نال گھدے۔ چڈاں جو آپ ستاوی سالیں کوں پچے تاں ہک واری ول
وچھوڑے آلی کاتی ویہہ گئی تے ہن آپ دے مرشد، استاد اتے وڈے بھرا **خواجہ فخر**
جہاں رحمة الله عليه این دنیاں توں لڈ گئے۔ ہن سارا بار آپ دے موندھیں تے آگیا۔

آپ دی شخصیت

خواجہ سئیں شکلوں پہوں سوہٹے ہن اتے سنت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مطابق منہ تے ڈاڑھی ڈاڈھی سجدی ہئی۔ سئیں سخاوت اتے رحمہ دلی ءچ چگ تے نشاُبر ہن۔ خواجہ سئیں دے مرید تے عقیدت وند بادشاہواں توں گھن تے دردمنگن آلیں فقیریں تک سبھے لوک ہن۔

خواجہ سئیں دی ذات اتے انہاں دی شاعری توں عام لوکیں دے علاوہ **قلندرِ وقت** ڈاکٹر علامہ اقبال وی متاثر ہن۔ ڈاکٹر جاوید اقبال آہدن جو عمر دے چھیکڑی حصے ءچ میڈے ابا سئیں ہوریں خواجہ سئیں دا دیوان پڑھدے ہویں اکثر روندے ریندے ہن۔ امیر شریعت سید عطا اللہ شاہ بخاری ہوریں وی آپ شان ءچ منقبت لکھی ہے اوند اہک بند میں لکھساں۔

خاکپائے غلام خواجہ فرید

سرمئے خاک شد بخاری را

چھیکڑی سفر

خواجہ سئیں خود ہی اپٹے دیوان ءچ فرمیندن۔

آیا وقت فرید چلن دا

گذریا ویلا ہسٹن کھلن دا

جان لبان تے آندی ہے

اوکھا پینڈا دوست ملن دا

آخر کار ویلا مک گیا اتے وڈے دربار دا سڈ آگیا ساری حیاتی محبت دا سبق پڑھاؤن آلا روندیں کون کھلاؤن والا اتے روح دی بکھ تریہہ کون مکاؤن دے سبق یاد کراؤن آلا وسیب دا سہرا سرائیکی دا ماں ۲۲ جولائی ۱۹۰۱ عیسوی ربیع الثانی دی چھٹی تریخ سن ۱۳۱۹ ہجری چہار شنبہ دے ڈینہہ اپٹے اصلی محبوب کول پچ گیا۔ آپ دا دربار کوٹ مٹھن شریف ءچ ہے۔

آج سانولڑے مکلايا

آج سانولڑے مکلايا سرِ بارِ دُکھاں دا چايا

ايه قبله اقدس عالی ہر عیب کنوں ہے خالی
اتھ عبد عبید سوالي جئیں جو منگيا سو پايا

وہ امن اللہ معظّم وہ حرم اللہ محرم
وہ بیت اللہ مکرم ہے رحمت دا سرمايا

ايه نور سیاہ مجسم ہے عین سواد الا عظم
تھيا بے شک آمن بے غم جو حرم احاطے آيا

کرياد حريم حرم کون رکھ پیش پرائے غم کون
دل آکھے کھانواں سم کون ہے جیون گوراجا يا

ہن واکاں وطن ولاياں لکھ مونجھ منجھارياں آياں
دل سچڑياں پیتاں لايان ول ميلیں بارخدا يا

دل دل بر کیتے سکے گھر، شہر، بزارنہ ٹکے
ونج گھوسوں کوف دے دھکے ول جے کر بخت بھڑايا

بن يار فرید! نچرساں رت رو رو آہیں بھرساں
غم کھا کھا اوڑک مرساں ڈکھ ڈکھ جیڑا تا يا

آنہد مُرلی شور مچایا

عقل ، فکر سب فہم گمائے
سارا سفر عروج سکھایا

گر نیں پورے بھید بتائے
مد ہو شی ءچ سکھائے

طمس حقیقی سمجھ لیوسے
ہر گن گیان دے گیت کون پایا

وحدت عین عبا ن ڈٹھوسے
مخفی گل اسرار تھیوسے

تھئے لائح ، انوار حقائق
قرب تے بعد دافرق اٹھایا

تھئے واضح مشہود دقائق
ظاہر، گجھ، سبھ گجھ دے لائق

گجھڑے راز، انوکھیاں گھاتاں
لَمِنَ الْمُلْکِ دَا دُورِہِ آيَا

بنسی خوب بتایاں باتاں
گم تھیاں کوڑیاں ذات صفاتاں

تھیوسے عاشق، مست یگانے
رندی مشرب سانگ رسایا

خمر طہوروں پی پیما نے
بل گئے، صوم، صلوة دوگانے

وہ وہ ریت مقدس جید
سبھ صورت ءچ آپ سما یا

چائے کون گنوار، مقلد
تھی مطلق بے قید موحد

دل آزاد ڈٹھم تقلید وں
سری، روحی و عظم سنایا

جب ہک رمز ملی توحیدوں
تھی کرفرد، فرید فریدوں

□□□□□□□□□□

اتھاں میں مٹھڑی نت جان بلب

اتھاں میں مٹھڑی نت جان بلب اوتاں خوش و سداوچ ملک عرب
 پر ویلے یا ردی تا نگھ لگی سُنجے سینے سِک دی سا نگھ لگی
 ڈُکھی دلڑی دے ہتھ ٹانگ لگی تھئے ملِ ملِ سولِ سمولے سب
 تتی تھی جو گن چودھار پھراں ہند، سندھ، پنجاب تے ماڑ پھراں
 سُنچ برتے شہر بزار پھراں متاں یارِ ملیم کہیں سا نگ سبب
 جئیں ڈینہہ دانینہہ شینہہ پھٹیا لگی نیش ڈُکھا ندی، عیش گھٹیا
 سبھ جو بن، جوش خروش گھٹیا سکھ سڑ گئے، مرگئی طرح طرب
 توئے دھکڑے دھوڑے کھاندڑی ہاں تیڈے نام توں مفت وکاندڑی ہاں
 تیڈے بانڈیاں دی میں باندڑی ہاں تیڈے دردے کتیاں نال ادب
 وہ سوہنا ڈھولن یار سجن وہ سا نول ہوت حجاز وطن
 آڈیکھ فرید دا بیت حزن ہم روزازل دی تانگھ، طلب

اساکوں رہن نہ ڈیندی

اساکوں رہن نہ ڈیندی لگی پنل دی تانگ
 کنڑیں ولدی روزازل دی برہوں سٹائی بانگ
 گٹھڑی مٹھڑی چاون لاءدی ڈنگڑی نینہہ دے نانگ
 دلڑی دشمن سخت ستائے سینے چبھڑی سانگ
 یار بروچل کیچ سُدھایا چالاں کیندے سانگ؟
 ماروتھل دی پٹڑی لمبڑی ڈسم فرید، نہ ٹانگ

اساں کنوں دل چائیو وے یار

اساں کنوں دل چائیو وے یار چاتے کتھاں ونج لائیو وے یار

یار برو چل کیچ دا والی کیتو حال کنوں بے حالی
پر بہت، روہ ر لائیو وے یار

مُلک ملہیر لتونی جھوکان میں کلہڑی وچ اوپریاں لوکان
پک تل ترس نہ آئیو وے یار

میں کملی کیا چاٹاں نینہہ کون ظلمیں نہرتے قہری شینہہ کون
آپے دیداڑا لائیو وے یار

آپے اپٹا سونہاں کیتو کربوں قطارئیو، نال نہ نیتو
گیں دھوتی، بھرمائیو وے یار؟

یار مٹھی کون ڈٹڑو رولا ساڑئیو، کیتو کیری، کولا
تترئی کون کیوں تائیو وے یار؟

آپے شہر بہنہور ڈو آئیوں یاری لا کر چھوڑ سدھائیوں
مفتا گوڑ کمائیو وے یار

یار فرید کڈھاں سنہلیسی؟ سہجوں سڈ کر کول پلہیسی
جے وت بخت بھرائیو وے یار

اُپر م بید بتاؤں

اُپر م بید بتاؤں میں گیانی گیان سناؤں
 سُرت سُرندها ہاتھ موں لے کر پریم کی تار بجاؤں
 پانچ سکھی مل رام دو آرے ست گر کی جس گاؤں
 کونج گلی میں سُندر سنگ ہوری دھوم مچاؤں
 میت چیت پچکاری ماروں پریت گلال اڑاؤں
 کہاں آجودھیا، سنبل، متھرا کہاں گوردھن جاؤں
 لچھمن، رام کنیہا، کلکی اپنے آپ موں پاؤں
 دیسوں کہاں بدیس کودوڑوں جوگ، پراگ، کماؤں
 سورج، چاند کوسنمکھ راکھوں سن سما دھ لگاؤں
 پپیل، تُلسی کاہے کوپو جوں کاہے تیرتھ ناؤں
 اور سے کام فرید، نہ میرو آتم دیو مناؤں

اچ زیور یار پئے ٹھانہدے ہن

اچ زیور یار پئے ٹھانہدے ہن متاں ڈیہنہ سہاگ دے آندے ہن

کجلا مارو ، دیداں بھا لے سرخی مُسک مُسک غم ٹالے
بولے ، بینے تے گٹما لہے سہجوں لچکے کھاندے ہن

باد شمالی ، لُر کے لُر کے بارش رم جہم پُر کے پُر کے
اکھیاں پھر کن لُون لُون مُر کے ٹھر گئے گوشے ہاں دے ہن

جیندیں عرب شریف ڈٹھوسے لہندیں سکدیں نہ مر گیوسے
سوہٹیں سانول یاد کیتوسے ہار سنگار سہاندے ہن

صدقے صدقے واری واری اولے گھولے لکھ لکھ واری
سر فربان تے جان نثاری مُلک مٹھے متراں دے ہن

وادیاں راہ مدینے آلیاں ساگی باغ بہشتی چالیاں
ہر پرآن سدا خوش حالیاں سکھ ، سہرے ڈکھ ماندے ہن

عرب شریف دی سوہٹی ریتے لا دے دل کون پرم پلیتے
وسرئیے چاچرُ صدقے کیتے اصلوں محض نہ بھاندے ہن

حسن جمال دی دھرتی آئی سبھ شئے چارھی طرز ڈکھائی
فرحت روز فرید سوائی ڈکھڑے ماندے ساندے ہن

اچ شبریاں، شغدف بھاندے ہن

اچ شبریاں، شغدف بھاندے ہن متاں دیس پُنل دے آندے ہن
 نازو جمل جمیل و ظن دے راہی راہندے راہ سجن دے
 ہر دم ہوون نال ا من دے ساتھی درد و ننداں دے ہن
 لب مُسکا و ن اکھیاں پھر کن رگ رگ ہلکے، دلڑیاں سُر کن
 غم، غم کھاوِن، ڈُکھڑے گر کن سول سروں نس جانداں ہن
 سوہنے جمل جمیل بَد اوی شمس، قمر دے نال مُساوی
 سارے حسن جمال دے حاوی ساڈے گوشے ہاں دے ہن
 بَد لیں جڑ گھنگھور مچا ئی پھو گیں، لا ئیں خنکی پائی
 ناز کریندی لا ئی لا ئی عارف عبرت کھاندے ہن
 آئے بھاگ سُبھاگ سدھائے بھاگے بھاگ، ڈو ہاگ سدھائے
 تن مندُکھڑے جھاگ سدھائے جو چہندے سو لہندے ہن
 بینسر، بولے، بینے ٹھمکن والیاں، والے، جھمکے جھمکن
 گڑیاں، نورے پیریں گھمکن زیور، تریور ٹھانہدے ہن
 زلفاں سہجوں سَو و ل پا و ن تلک، تلولے لٹکے لا و ن
 سُرخیاں، گجل، مُساگ سُھا و ن ہا ر سینگھار سُھاندے ہن
 طالع بھلے، بخت سولے آئے محض **فرید** دے ولے
 پل پل یار سنیہڑے گھلے ڈینہہ ڈُکھاں توں واندے ہن

اساں سو بدمست قلندر ہوں

اساں سو بدمست قلندر ہوں کڈیں مسجد ہوں کڈیں مندر ہوں
 کڈیں چور بٹوں کڈیں چار بٹوں کڈیں تو بہ استغفار بٹوں
 کڈیں زُہد عبادت کار بٹوں کڈیں فسق فجوریں اندر ہوں
 کتھاں درد کتھاں درمان بٹوں کتھاں مصر کتھاں کنعان بٹوں
 کتھاں کیچ، بہنبہور دا شان بٹوں کتھاں واسی شہر جلند ہر ہوں
 کتھاں صومعہ، دیر، کنشت کتھاں کتھاں دوزخ، باغ بہشت کتھاں
 کتھاں عاصی، نیک سرشت کتھاں کتھاں گمراہ ہوں کتھاں رہبر ہوں
 پیٹوں او قلاش تے رند اساں پئی نودی ہندتے سندھ اتھاں
 پیٹوں بے شک عارف چند اساں گل راز رُموز دے دفتر ہوں
 پن ناز، نواز دے ٹول کڈیں ہے مونجھ منجھاری کول کڈیں
 رلے ڈھول کڈیں، گیا رول کڈیں کڈیں بر در ہوں کڈیں دربر ہوں
 ول واٹوں سمجھ فرید، آلا کر محض نہ شعر جدید و لا
 بے چالوں حال پدید بھلا توٹے کیجو سارے ابتر ہوں

آجھو مارو ملیئو

آجھو مارو ملیئو دل نہ مانی تھی
 سُوہے سیجھ کون ساڑتے ونج متراں دی تھی
 بانندی بردی یاردی بردی بانندی تھی
 غیروں اُلفت یاردے دلڑی وانندی تھی
 نینہہ نبھیندیں مرگیئم پُنل کاندھی تھی
 تانگھ فرید کون آکھدی برڈُ و پاندھی تھی

آءِ حُسنِ حقیقی نُورِ ازل

تینوں واجب تے امکان کہوں
تینوں حادث خلق جہان کہوں

تینوں علمیہ اعیان کہوں
اشباح، عیان، نہان کہوں

تینوں عرض، صفت تے شان کہوں
اطوار کہوں اوزان کہوں

تینوں نازنعیم جنان کہوں
حیوان کہوں انسان کہوں

تینوں پوتھی تے قرآن کہوں
تینوں کفر کہوں ایمان کہوں

تینوں بجلی تے باران کہوں
تینوں باد کہوں نیران کہوں

تینوں سیتا جی جانان کہوں
تینوں کشن کنہیا کآن کہوں

مہادیو کہوں بھگوان کہوں
تینوں گیان کہوں اگیان کہوں

تینوں نوح کہوں طوفان کہوں
تینوں موسیٰ بن عمران کہوں

آءِ حُسنِ حقیقی نُورِ ازل
تینوں خالق ذات قدیم کہوں

تینوں مطلق محض وجود کہوں
آرواح، نفوس، عقول، مثال

تینوں عین حقیقت، ماہیت
انواع کہوں، اوضاع کہوں

تینوں عرش کہوں، افلاک کہوں
تینوں تت جماد، نبات کہوں

تینوں مسجد، مندر، دیر کہوں
تسبیح کہوں زُنا رکہوں

تینوں بادل، برکھا، گچ کہوں
تینوں آب کہوں تینوں خاک کہوں

تینوں دسرتھ، لچھمن، رام کہوں
بلدیو، جسود اند کہوں

تینوں برما، بشن، گنیش کہوں
تینوں گیت، گرتھ تے بید کہوں

تینوں آدم، حوا، شیث کہوں
تینوں ابراہیم خلیل کہوں

تینوں **احمد** عالیشان کہوں
تینوں باعث کون مکان کہوں

تینوں ہر دل دا دلدار کہوں
تینوں شاید ملک حجاز کہوں

تینوں حور، پری، غلمان کہوں
تینوں سُرخ، پیڑا، پان کہوں

تینوں ناز کہوں انداز کہوں
تینوں نوک کہوں تینوں ٹوک کہوں

تینوں ڈھولک، سرتے تان کہوں
تینوں عشوہ، غمزہ، آن کہوں

تینوں طبلہ تے تنبور کہوں
تینوں حسن تے ہارسنگھار کہوں

تینوں وہم، یقین، غمان کہوں
تینوں ذوق کہوں وجدان کہوں

تینوں عشق کہوں تینوں علم کہوں
تینوں حسن قوی ادراک کہوں

تینوں حیرت تے حیران کہوں
تمکین کہوں عرفان کہوں

تینوں سُکر کہوں سکران کہوں
تسلیم کہوں، تلوین کہوں

تینوں نرگس نافرمان کہوں
گلزار کہوں بستان کہوں

تینوں سُنبل، سوسن، سرو کہوں
تینوں لالہ داغ تے باغ کہوں

تینوں برچھا، بانک، سنان کہوں
سوفا ر کہوں پیگان کہوں

تینوں خنجر، تیر تفنگ کہوں
تینوں تیر، خدنگ، کمان کہوں

بے صورت ہر پرآن کہوں
رحمان کہوں سبحان کہوں

بے رنگ کہوں بے مثل کہوں
سُبوح کہوں قُدوس کہوں

ہر شئے نوں پُر نقصان کہوں
اُسے حق بے نام نشان کہوں

کر توبہ تُو تے **فرید** سدا
اُسے پاک اَلکھ بے عیب کہوں

ایہا ریت سیکھی ہئی کئیں کنوں

ڈھولا! لک چھپ بہندیں میں کنوں
 ایہا ریت سیکھی ہئی کئیں کنوں
 گھس صبر، آرام، قرار گئیوں
 جڑ تیغ برہوں دی مار گئیوں
 کئی پچھن و الا ہم تیں کنوں
 کیوں جھوک لڈا، لنگھ پار گئیوں
 رت رو رورات نبھا وندیوں
 ڈینہاں ڈوڑے ڈکھڑے پانوں دیاں
 ونج حال گھنو ہمسئیں کنوں
 کر وین، سہاگ سہا وندیوں
 لگی شہر ملامت پھکڑی ہے
 جیندے نال محبت جکڑی ہے
 نسے ڈردے میہٹے کنوں
 دل میہٹے سہنوں تکرڑی ہے
 شالا ہووے ہردم ساوڑی ء
 ایہہ روہی، یار ملاوڑی ء
 گھن اپٹے سوہٹے سئیں کنوں
 ونج پیسوں لسڑی گاوڑی ء
 گیاں ناز نواز دیاں ٹولڑیاں
 غم درد، فراق دی روٹڑیاں
 دھک، مار جھلاں جئیں تئیں کنوں
 تھئی گا لھی، کملی، بھولڑیاں
 جتھاں جھوک میڈے متراں دی ہے
 دل جھر، جنگل دی باندی ہے
 انہیں ساوئیں سنڑئیں لئیں کنوں
 بو صدق و فادی آندی ہے
 کئی سنگتی باجھوں سول نئہیں
 کجھ یاد نہالی تول نئہیں
 ہیں نینہہ دی باری نئیں کنوں
 تڑپار و نچن دامول نئہیں
 کیوں ایجھئیں اوکھی تھیواں میں
 بن یار فرید نہ جیواں میں
 چھٹ پوساں سولیں سئیں کنوں
 بھر زہر پیا لہ پیواں میں

آج بن مُوں بَرَج راج بَنسری بجائے

آج بن مُوں بَرَج راج بَنسری بجائے بَنسری بجائے اگم گیت گائے
 رُت سُہاگ، بھاگ، پھاگ، راگ رنگ پیا سنگ بھیا آندا نگ انگ ہر مُوں ہر پائے
 کونج گلی مُوں کرشن سے کھیلوں ہوری پریم نیم کی گلال کو اڑائے
 عین بین چنیں میں بین بھیا نہیں بین انہد گھنگھو ر شور جور سے مچائے
 سن مینہہ سمادھ سدھ دا اکھ لاگ رہو مہان گھٹ وہٹ پٹ جوت پین جگائے
 کہاں گنگ، گومتی، جمنا اور رام گنگ دل جل موں ٹوب ٹوب تیرتھ پر سائے
 کاشی، متھرا، پراگ، برما، بشن مہیش سب ہی اپنے بھیس کیوں بدیس جائے
 برم کی فرید کھیل بسری جگت موں بیل درمٹ کے پھول کو پھلا کے پھل کھائے

★★★★★★

اچ پھلوں سیجھ سڑیندی ء

اچ پھلوں سیجھ سڑیندی ہے تتی تول سڑی چک پیندی ء

ڈینھ فراق اساں سر کڑکے دِلڑی پھڑکے چھاتی تھڑکے
سول نویں نت ڈیوں دڑکے سختی سخت ستیندی ء

آئے وقت وداع سچن دے سوہنے سانول من موہن دے
سُنجڑے سینے بیت حزن دے دِلڑی جھوک ڈکھیندی ء

اچڑی رنگت پھٹڑے پھٹڑے ہار، حمیلاں، سہرے ترٹڑے
آئے ڈکھ کھٹڑے سکھڑیں کھٹڑے پل پل پیڑ مو نجھیندی ء

وطن پیاساں، چایاں خنکیاں خوشیاں، ڈسکیاں، مونجھاں مسکیاں
ساکوں ڈوڑیاں ڈوڑیاں خشکیاں قسمت رُخ بد لیندی ء

پاس نہ کیتی آس دلیندے یاری تروڑی یار چھیندے
ماں ونچا یم ماں مہیندے جندڑی کھتر کریندی ء

متک لکھڑی پیش پیوسے یار **فرید** نہ کھڑ مکلوسے
بیدرداں دے ساتھ رلیوسے سبھ کئی مہٹے ڈیندی ہے

آج ڈوڑی سک دیدار دی ء

آج ڈوڑی سک دیدار دی ء متاں آئی نگری دلدار دی ء

ارض مقدس ملک عرب دی ہر ہر وادی فرح طرب دی
منزل منزل طرح عجب دی ساری وضع سنگا ر دی ء

ہر ہر قطرہ آب ہے کوثر گرد غبار ہے مُشک تے عنبر
کرڑ، کنڈا، شمشاد، صنوبر خاروی شکل بہار دی ء

عرب شریف ہے سوہنی ساری نازک نازو تے متواری
تھیواں واری لکھ لکھ واری دار نبی مختیار دی ء

آئے حج، عمرے دے وارے سبہ رل مل لبیک پکارے
جیندیں ڈیکھاں رب نہ مارے وِ سِری حُب گہر بار دی ء

آنکُن نہ بھاوے تے گہر کھاوے ساڑے تُول، نہالی تاوے
کئی شے اصلوں محض نہ بھاوے سک ہک سانول یار دی ء

عشق **فرید** خرید کیتوسے کُل کاروں آزاد تھیوسے
سُرخی، سیندھ، مُساگِ گپوسے نہ گل کجلے دی دھار دی ء

آج رنگِ رُخِ تے وِلیا ہے

اچ رنگِ رخ تے وِلیا ہے متاں ماٹھوں گھلِیا ہے

جنگل ، پیلے سبزی چائی روٹق روز بروز سوا ئی
رَل مِل سئیاں ڈیوٹ و دھائی رانجھن ٹوں ٹوں رلیا ہے

کانھ کہیلے خنکی چائی چائی لئیاں دے پور لائی
گل پھل کردے حُسن نمائی سُکھ مِلیا ڈُکھ ٹلیا ہے

رانجھن جوگی میڈا ماہی میں بے واہی دا ہے واہی
روز ازل توں اُس دی آہی جئیں دلڑی کون مِلیا ہے

ڈھولن ڈُتڑی بانھ سراندی سَس ، نِنان تھئی درماندی
گھئیڑیں بھئیڑیں حسرت آندی گئی گلیا تے گئی جلیا ہے

ماہی کیتے جھوکیں دیرے تھئے ہن میڈے بھاگ بھلیرے
بتھ گانے، سرسُہندے سہرے باغ خوشی دا پھلیا ہے

تھیوے سول کنوں جی واند ا گذریا وِیلا وقت ڈُکھاندا
یار، فریدِ مِلیم دل بھاندا بخت اساں ول رُھلیا ہے

اچ فال فراق ڈسیندی ء

اچ فال فراق ڈسیندی ء متاں یار کنوں نکھڑیندی ء

سختیاں ودھیاں سکھ تھئے تھولے رنج، الم، غم، سوز سمولے
چرکھا ڈکھڑی روں روں پولے تند ڈنگی ول پیندی ء

سیندھاں کچڑیاں، میندیاں پھکڑیاں کجلے اچڑے سُرخیاں بکھڑیاں
یا ساں ملیاں آساں نکھڑیاں لوں لوں وین ولیندی ء

تول، نہالیاں، دار ڈسیجڻ ہار پھلاں دے خار ڈسیجڻ
صحن، حویلیاں، بار ڈسیجڻ سبھ شے مونجھ ودھیندی ء

بھاگ گیا، بدبختی جاگی بانہہ چڑیلی تھیئم ڈوہاگی
جیندیں ڈیکھاں سانول ساگی جندڑی مر مر ویندی ء

ٹوٹے کنکڻ، کڑیاں، نیور ٹکڑے بینے، بولے، بینسر
گنمالھے تھئے نانگ برابر چوہنب کلی چک پیندی ء

نظر نہ آوے رانجھن ماہی کیتس بے کس تے بے واہی
مونجھ منجھاری گل دی پھاہی صبر آرام ونچیندی ء

درد کنوں منہ ساوا، پیلا چولا کالا لوچھن نیلا
توں بن ساڈا کوجھا جیلا ہر گئی سخت الیندی ء

سوٹ شگون سبھے تھئے پٹھڑے وصل وصال دے سانگے ترٹڑے
نین نہ بھاوے روروہٹڑے دلڑی کیس کریندی ء

چیتر، بہار خزاں ڈسیجے جھوک سبھو ویران ڈسیجے
نہ کئی علم نہ پاں ڈسیجے روہی ڈپین ڈریندی ء

یار، فرید نہ کھڑ مکلا یا باری بار بجر سر آیا
سک ساڑیا تے تانگھیں تیا قسمت رودھے ڈیندی ء

☆☆☆☆☆☆

آج کل اکھ پھرکاندی ء

آج کل اکھ پھرکاندی ء کئی خبر وصال دی آندی ء

وقت ملن دی موسم آئی لذت روز بروز سوائی
خوشیاں کردی ماء پیوچائی کیا بردی کیا باندی ء

درد، الم، برباد تھیوسے جنگل، پیلا، شاد تھیوسے
ویرانہ آباد تھیوسے فرحت مول نہ جاندی ء

برویلے، ہر آن ہے شادی ڈیون لوک مبارخبادی
ہر آزاروں تھئی آزادی سول کنوں دل واندی ء

رانجھن جوگی آیم ویڑھے سڑدے مردے گھیڑے بھیرے
ہن وت ساکوں کون نکھیڑے پل پل بانہہ سراندی ء

تھیا فرید سہاگ سوایا مولا جھوک کون آن وسایا
رانجھن میڈا میں گھر آیا جئیں کارن دل ماندی ء

ایہہ عشق نہیں سر روہ ء

ایہہ عشق نہیں سر روہ ء ڈکھیں، سولیں دا انبوہ ء

نہ تولھا، ٹانگ، سندیاری میں منتاری، نیں باری
مینہہ پوری، رات اندھاری پیا خاص مینہہ پوہ ء

تھی یار رکھے ہم رازی ہے گوڑی حیلہ سازی
ہے پیچ اتے ٹھگبازی ایہہ لطف نہیں کئی دروہ ء

پیاں کھوچ پینل دیاں خبراں گیاں روگ اندر دیاں ڈمران
جڈاں عاشقیں پدھیاں گمران تھئی دلی اڈھائی کوہ ء

رو رنگ رنگ کہم کریہل بٹھ ڈکھ سکھ، رچ بکھ دی گل
دم جیند یں توڑیں گیہل جتھ جوہ جتن دی تھوہ ء

نہ یار فرید ملیو سے نہ دردیں واند ڈتوسے
پندھ کر کرہٹ پیوسے سندھ سندھ دی نکھتی موہ ء

اچ مانگھ مہینے دی نانویں وے

اچ مانگھ مہینے دی نانویں وے ول آنویں آگل لانیویں وے
 رت رنگیلی ساعت سو ہٹی موسم گل پھل دی من موہٹی
 مد مستانی ڈکھڑیں کوہٹی سا نول صحن سوہا نویں وے
 سیاں ناز نواز کریندیاں کجلا، سُرخی، مانگ بٹیدیاں
 چیترسہیندیاں "ور" گل لیندیاں میں گھردی پوں پانویں وے
 مٹھڑی روپ انوپ و سارے ڈکھڑی روندیں عمر گزارے
 سوہناڈے کرگوڑے لارے آمدئیں مڑنہ جانویں وے
 کھیڑے بھیرے رکھن بکھیڑے سس ناناں لاوم جھیڑے
 چاک مہیندا اوڑ ویہڑے تتری کون ناں تانویں وے
 سیاں جگتیاں، ٹوکاں کردیاں مہنٹے ہاپ کریندیاں بردیاں
 مل ماہی ہن بٹھ گھت سردیاں نہ دھوتئیں لاج لچاویں وے
 توں پن میرا ہور نہ کوئی طعنے ماریم خلق سبھوئی
 روزا زل دی تیری ہوئی لکڑی توڑ نبھانویں وے
 سالھوں بھنڑا اکھیاں نیرے چولی چنڑی لیر کتیرے
 لوں لوں سیڑھاں لکھ لکھ چیرے آلڑے زخم مٹانویں وے
 نینہہ فرید فقر دی موڑی باجھ برسوں دے گل گوڑی
 مردئیں جیندئیں نیویں پوری دل کون دانگ نہ لانویں وے

آج مانگہ مہینے دی یارہی وے

کیوں پیٹھیں یاروساری وے

آج مانگہ مہینے دی یارہی وے

سینگیاں سرتاں ملیاں یاراں
ہک میں مفت ازاری وے
سہجوں ہار سنگا رسہا وں
میں سر ڈکھڑے باری وے
ہر ہک اپٹے ڈھول کون سوہندی
کردی لکھ لکھ زاری وے
گنتہ رجھا وں سیجھ سہا وں
میں ہک سولاں ماری وے
آنکھن سہیلے گھر البیلے
قسمت ڈیوم واری وے
بلبل ، بھونرے خوشیاں پاوم
پل پل چبیہم کٹاری وے
ناز نواز دے ٹول و ہاٹے
لکڑی شہر خواری وے
ہر ہر ویلھے دار مدار ء
تتڑی اوڑک ہاری وے
گل نہ لاوے ڈیندا پٹھڑی
ڈٹھڑی یار دی یاری وے
گانے ، گا ہٹے کھاوٹن آوم
ساڑے باد بہاری وے
سوز پچالے اکھیاں نالے
ٹالم مونجھ منجھاری وے

آئی موسم چیترا بھاراں
جو بن لہریں تار متاراں
سیاں دھاوٹن گا وٹن
مانگ بناوٹن دھڑیاں گندھاوٹن
سرخی کجلا میہندی سوہندی
میں مٹھڑی غم لٹڑی لہندی
زیور پا وں پیڑے لا وں
بانہہ سراندی ور گل لا وں
رت سوہٹی تے وقت سوکھیلے
میکوں وی رب رانجھن میلے
گل پھل دھچڑاں جوڑ ڈکھاوم
ول ول حسرت ساڑے آوم
اچڑے سہرے ، ہارگماٹے
گذریے سارے ماٹن تراٹے
راتیں نندر نہ ڈینہہ قرار ء
تول ، نہا لی ڈسدی دار ء
بانہہ چڑیلی سک سک ہٹڑی
پیت گلکڑی ریت اپٹھڑی
ماہی مٹھڑا گل نہ لاوم
باس گلاں دی ساہ منجھاوم
درد اندوہ تے روگ کشالے
شالا یار ، فرید سنبھالے

آچٹوں رل یار

آچٹوں رل یار! پیلوں پکیاں نی وے
 کئی بگڑیاں کئی ساویاں پیلیاں کئی بھوریاں کئی پھکڑیاں نیلیاں
 کئی اودیاں گل نار کئی گئیوں، رتیاں نی وے
 بار، تھئی ہے رشک ارم دی سک، سڑگئی چڑھ، ڈکھ تے غم دی
 برجاء باغ بہار ساکھاں چکھیاں نی وے
 پیلھوں ڈیلھئیں دیاں گلزاراں کہیں گل ٹوریاں کہیں سرکھاریاں
 کئی لا پیٹھیاں بار بھر بھر پچھیاں نی وے
 چال چلوئیں تھئی آبادی پل پل خوشیاں دم دم شادی
 لوکی سہنس ہزار گل نے پھکیاں نی وے
 حوراں پریاں ٹولے ٹولے حُسن دیاں پیلان برسوں دے جھولے
 راتیں ٹھڈڑیاں ٹھار گوئلیں تتیاں نی وے
 رکھدے ناز حُسن پرور دے ابرو، تیغ تے تیر نظر دے
 تیز تکھے ہتیار دلڑیاں پھٹیاں نی وے
 کئی ڈیون آن نال برابر کئی گھن آون ڈیڈھے کر کر
 کئی ویچن بازار تلیاں تکیاں نی وے
 کئی دھپ ءچ وی چنڈیاں راہندیاں کئی گھن چھان چھنویرے پھندیاں
 کئی چن چن چن پیاں ہار ہٹیاں تھکیاں نی وے
 ایڈوں عشوے، غمزے، نخرے اوڈوں یار خریتی پکرے
 کسٹ کاٹ تیار رانداں رسیاں نی وے
 پیلھوں چنڈیں بوچھن لیراں چولا وی تھا لیر کتیراں
 گلڑے کرن پچار سینگیاں سکیاں نی وے
 آیاں پیلھوں چنڈے دے سانگے اوڑک تھئیاں فریدن وانگے
 چھوڑ آرام قرار ہکیاں ہکیاں نی وے

آج ویڑھا پیا بھاندا ہے

آج ویڑھا پیا بھاندا ہے کئی وصل سَنہڑا آندا ہے
 مِل مِل آئے بادل کارے بجلی چمکے مینہہ پھنگارے
 گچ گچ گاج کرے ددھکارے جھوک سُہاگ سُہاندا ہے
 ٹوبھے اُچھلن مال نہ ماوے راتیں یار، آساں گل لاوے
 ہر کئی فرحت نال نبھاوے ہک ڈُکھ، ڈُکھ پیا کھاندا ہے
 کوئل گوکے، مور چنگھاڑے آغن پیہے کرن پُلا رے
 ہر ہر وحشی کر لکارے گیت خوشی دے گاندا ہے
 دشت بیاباں ڈسن بہاراں پوٹے پوٹے ہنس تواراں
 راحت تھئی ء تار متاراں چولے انگ نہ ماندا ہے
 چٹکے کردے چٹک سُہیلی ویلے آن سنبھالٹم پیلی
 سیندھ فرید رکھاں کیوں میلی ناز نواز سُہاندا ہے

اللہ میلے ول سنگ یارا

اللہ میلے ول سنگ یارا بردی توں دلبردی
 نازنزاکت حُسن ملاحت کیا چالیں کیا ڈھنگ یارا
 سوہنی طرح نظر دی
 عِشوے، غمزے کرن لڑائی چشماں کردیاں جنگ یارا
 ڈاڈھے ظلم قہر دی
 ہر ہر کاگل، نانگ ورا دھا زُلف مریندی ڈنگ یارا
 لڑدی مول نہ اڑدی
 قامت یار قیامت ساری سَنہس فریب فرنگ یارا
 کردی جو جو سردی
 تیرنگہ دارگ رگ رچیا سارا بدن چورنگ یارا
 لگڑی نوک ہنردی
 عشق فرید رُلایم برےچ بد ہڈتے انگ انگ یارا
 نکھڑیم کونج ولہر دی

"الف" ہکو ہم ہس وے میاں جی

ہور کھاٹی مُول نہ بھاٹی "الف" گدھم دل کھس وے میاں جی
 "ب" تے "ت" دی گل نہ کائی الف کیتم بے وس وے میاں جی
 ٹھپ رکھ فقہ، اصول دے مسئلے باب برہوں دا ڈس وے میاں جی
 جے کر لگڑو چاٹ برہوں دی جئیں کون ڈیسیں ڈس وے میاں جی
 برہوں سکھیں تے برہوں سکھائیں ہئی شابش، شابس وے میاں جی
 جے نہ سبق برہوں دا ڈتڑو آجکل ویساں نس وے میاں جی
 جیندئیں موئیں ہک یاردے ریسوں وِ سری ہور ہوس وے میاں جی
 منتر پریت دا پھوک شکاریں لنگڑیں ہم آلس وے میاں جی
 اُلفت زردی، گھردی، وردی نہ رہ گئی ہک خس وے میاں جی
 رانجھن میڈامیں رانجھن دی کھیڑیاں دے منہ بھس وے میاں جی
 سٹ گھر پارتے باروسیاں بدلیں کیتی لس وے میاں جی
 علم، عمل بھل ویسی جیکر عشق پیو کن رس وے میاں جی
 اوڑک عشق اندر چند ڈیسوں نہ سمجھیں کھل ہس وے میاں جی
 نینہہ گڈو کڑاں پیوسے پکھڑے نہ ہئی قلم تے مس وے میاں جی
 نہ آجکل دی، یاردے ول دی روز ازل دی ہس وے میاں جی
 عشقوں مُول فرید نہ پھرسوں روز نویں ہم چس وے میاں جی

اَلْيَوْمَ بَصَرَ حَدِيدِ وے

الیوم بصر حدید وے بروقت یارتے دید وے

کھولی عشق قلب کلید وے تھئے گجھڑے راز پدید وے

ڈینہ رات اسا ڈڑی عید وے تھیا بعد سخت بعید وے

غیروں ہے قطع بُرید وے ہٹ کھٹ گئی تقلید وے

دل مَل گدھی توحید وے ہے حال روز مزید وے

ہر لحظہ شوق شدید وے ہر آن ذوق جدید وے

اَمّارہ نفس عنید وے کر صلح تھیئم مرید وے

وہ جذب دی تائید وے وہ فقر دی تمہید وے

تھی مَحوگفت سُنید وے گئے وسر وعدہ وعید وے

ٹھہندی نہیں تشدید وے کاوڑا تے تہدید وے

ایہو ادنیٰ عبد فرید وے از لوں ہے دید خرید وے

اُتھ دردمنداں دے دیرے

اُتھ دردمنداں دے دیرے جتھ کِرڑ، کنڈا، بوٹی ڈھیرے
 ایہہ اُچڑے اُچڑے اُچڑے عالی
 ہن مُشتاقاں دے والی ایہہ سوہٹی ککڑی والی
 کھپ، کھاراں، تے لئی، لائے تہل اُچڑے، ڈہر، بُکاٹے
 مڈ، جھوکاں تے تڑتا ڈے وہ تکیہ گاہ اسا ڈے
 تپ ٹوبھے باہیں سہندے جی پرویلھے پیا لہندے
 جھڑ گا جاں، بجلیاں بادل سک سانول کرے اُپاہل
 ولہ ککڑیاں، چبھڑ، کچریاں گئی گدریاں، پیلیاں، ککڑیاں
 خوش کترن عطروں بہنڑی کھا ساگ پُسی دی پنڑی
 گز، لائی، ساوی سنڑی نبھ ویندے وقت سُکھیرے
 دل پرویلھے پئی تا نگھے گئیں، پکریاں، بھیڈاں چھانگے
 ونج ڈیکھاں مال دے لانگھے لنگھ پوند م قدم اگیرے
 سُن کملے کردے ٹوکاں کجھ خبر نہیں انہاں لوکاں
 دل پٹھڑے سخت اوڑے بے واہی برہوں بشارت
 چھڈ جھگڑے گوڑے جھیڑے پر بے شک عشق اشارت
 گل گل گلزار بہاراں ہر ٹوبھے چھانگا چھیڑے
 تھیاں روہی مینگھ ملہاراں وچ سہندیاں گھنڈ تواراں
 لکھ ڈونگر اوکھیاں گھاٹیاں سو ککرے، کندڑے، کاٹھیاں
 جتھ تھیم فرید ویرے سبھ ڈنگرے وٹڑے، چاٹیاں

ایہے ناز انداز سانولڑے دے

ایہے ناز انداز سانولڑے دے بن باعث عشق اولڑے دے
 کئے ویلھے بھاگ سولڑے دے آئے دورے وقت گلڑے دے
 ڈتے پیش فراق پُنلڑے دے ڈکھے پینڈے مارو تھلڑے دے
 کئے گذر ڈیھاڑے رلڑے دے ترسلڑے عیش سکھلڑے دے
 بن پر بہت روہ جَبَلڑے دے سکھ پال تھئے دل جلڑے دے
 جڑ کیتی پرہوں چپول مٹھی گیا ہار سنگار دا ٹول اٹھی
 لگی پھکڑی ہو ہو دول پٹھی وہ بھلڑے بھاگاں بھلڑے دے
 سبھ مصری، کھنڈ، نبات بھلئیم اعجاز مسیح دی بات بھلئیم
 مئے کوثر آب حیات بھلئیم سُن شوخ سخن راولڑے دے
 لگا نینہہ نیارڑی پیڑاساں دل چبھڑے برچھے، تیراساں
 سونشتر لکھ لکھ سیڑھاساں نبھ وقت چکے درملڑے دے
 لگی نوک نظر گیا ہوش ہنر رہے درد اندر سدا سول جگر
 ڈوڑے ظلم قہر ڈھاں منہ دے بھر ڈکھے روہ، ڈونگر، راہ ولڑے دے
 سٹ مَخل، ممل، رنگ محل کئے سانگ بدل کئی لہم نہ گل
 رچھ، راحس گھل، ممیں، ڈیٹیں دل آئے پیش سنبھل سر کلھڑے دے
 ول ول پیا زلف پُنل دا گل پئے سوز اچھل پئے روگ اٹل
 کئے سکھڑے ڈھل گیاں خوشیاں جل دل چلڑے نیش اجلڑے دے
 گل کاروں عشق فرید کیتا گھر پاروں پرہوں بعید کیتا
 ہر پل پل شوق جدید کیتا مونہہ نور بھرئے نرملڑے دے

آئے مست ڈیہاڑے ساوٹ دے

آئے مست ڈیہاڑے ساوٹ دے واہ ساوٹ دے من بھاوٹ دے

بدلے، پُورب، ماڑ، دکھن دے چارے پاسوں زور پون دے
کجلے، بھورے سوسوون دے سارے جوڑ و ساوٹ دے

چکویاں، چکوے، اغن، پیہے سہنس، چکور، چنڈور، پیہے
کوئل، مور، چچوٹے، چیہے شاغل گیت سٹاوٹ دے

ڈیہاں پینگھاں ساویاں، پیلیاں گچ گچ گاچاں گچن رسیلیاں
راتیں کھمٹاں کھمن رنگیلیاں وقت سنگار سہاوٹ دے

راہی، راوے تھیاں گلزاراں گھنڈ تواراں بارش باراں
تھل چترانگ وی باغ بہاراں چرچے دھاوٹ گاوٹ دے

چاندنی رات، ملہاری ڈینہہ ء سوہٹی موسم لکڑا نینہہ ء
ٹھڈڑیاں بیلاں رم جہم مینہہ ء گئے ویلھے غم کھاوٹ دے

مد مستانی تے خوش دنڑے سہجوں مینہہ برساتوں سنڑے
سالہوں سہے کیسر بہنڑے جھڑگے لانگھے لاوٹ دے

وینہہ فرید آباد تھیوسے دل دردوں آزاد تھیوسے
مال، مویشی شاد تھیوسے چولے انگ نہ ماوٹ دے

